

Handläggare
Malmberg Jan
Nilsson Christoffer

Datum
2011-05-10

Diarienummer
KSN-2011-0186

Kommunstyrelsen

Förvärvande av samtliga aktier Grafiskt Utbildningscenter AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att uppdra till ägarombudet för Grafiskt Utbildningscentrum AB att sammankalla ägarsamråd i syfte att klarlägga Uppsala kommuns ambitioner i enlighet med föredragningen,

att uppdra till kommunstyrelsen att förvärva samtliga aktieposter i Grafiskt utbildningscentrum till nominellt värde, samt

att kommunstyrelsen får disponera 324 000 kronor av de ofördelade investeringsmedlen för 2011.

Kommunstyrelsen föreslås, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, för egen del besluta

att uppdra till kommunledningskontoret att utreda framtida möjligheter för verksamheten i Grafiskt utbildningscentrum AB under förutsättning att Uppsala kommun äger samtliga aktieposter i bolaget

Ärendet

Styrelsen för Grafiskt Utbildningscentrum AB (GUC) har i en skrivelse inkommen den 15 mars, **bilaga 1**, beskrivit den problematik som skolan står inför och som försvåras av att kommunfullmäktiges beslut från oktober 2010 fortfarande inte genomförts rörande existerande verksamhetslokaler. I skrivelsen framgår även att det egna kapitalet i bolaget minskar och att det från hösten behövs ett villkorat aktieägartillskott från Uppsala kommun.

Den 20 april inkom GUC med ett förtydligande av den tidigare skrivelsen, **bilaga 2**, där förutsättningarna för innevarande verksamhetsperiod beskrivs. Bolagets preliminära första kvartalsrapport för 2011 visar ett prognostiserat underskott på ca 12 miljoner kronor. Den primära förklaringen är den demografiska förändringen i Uppsala med ett vikande elevunderlag i gymnasieskolan som först beräknas vända 2016.

GUC framhåller att ett omfattande arbete har skett de senaste tre åren för att möta utvecklingen och har framförallt anpassat antalet medarbetare inom såväl den pedagogiska som administrativa verksamheten. En för bolaget mycket stor kostnadspost är hyreskostnaderna. Bolaget väckte våren 2010 frågan gentemot kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott tillsatte under augustimånad 2010 en förhandlingsman som utredde frågan och presenterade ett förslag som bifölls av kommunfullmäktige i oktober 2010.

Grundproblematiken för bolaget är att den lösning som kommunfullmäktige beslutade om inte har verkställts av berörda nämnder och bolag. Komplicerande i fallet är att lösningen vilade på en ny ersättningsmodell och ett nytt internhyressystem inte har införts som då planerades till årsskiftet 2010-2011. Effekten för bolaget är att de inte har haft möjlighet att kalkylera med en ny hyressättning vilket omöjliggör ett fungerande budgetarbete.

Föredragning

Kommunfullmäktiges beslut från oktober 2010 innebar att GUC skulle ingå i den ersättningsmodell och internhyressystem som då planerades införas vid årsskiftet 2010-2011. Effekten skulle vara att det hyresavtal som då fanns mellan GUC och Industrihus AB, och som garanterades av utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, fördes över till fastighetsnämnden. En sådan hantering skulle innebära att de skollokaler som ägs av Industrihus AB skulle förhyras av fastighetsnämnden, på samma sätt som övriga kommunala verksamhetslokaler hanteras, och sedan vidareuthyras till GUC enligt den nya internprismodellen och ersättningssystemet.

Det försenade införandet av den nya ersättningsmodellen och internhyressystemet kombinerat med omorganisationen av de samhällsbyggande nämnderna och vidhängande förstudie om en eventuell bolagisering av verksamhetslokaler har sannolikt fördröjt fastighetsnämndens och Industrihus agerande i frågan.

GUCs situation har därmed inte blivit löst, vilket även medför att utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens åtagande avseende hyresgaranti fortfarande gäller, ett år efter att problematiken lyftes upp. Bolagets situation blir därför akut under hösten 2011, då det egna kapitalet drastiskt minskar.

I samband med kommunstyrelsens beredning av det ursprungliga ärendet i september 2010 uppdrogs till kommunledningskontoret att med beaktande av den nya gymnasielagstiftningen utreda konsekvenserna för Uppsala kommun som majoritetsägare i bolaget. Utredningen har inte färdigställts då man inväntat en utvärdering av nämnden för självstyrande skolors verksamhet och beslut om nämndens fortsatta existens.

För att skapa förutsättningar för ett ansvarsfullt ägande av GUC, som i dag ägs till 67,6 procent av Uppsala kommun, och säkerställa en fortsatt hållbar verksamhet i bolaget bör ägandet koncentreras till en ägare som har full rådgivning över bolaget och dess verksamhet. Därigenom får Uppsala kommun ett tydligt handlingsutrymme för en fortsatt hantering av bolaget och dess verksamhet.

GUC:s fördel med att vara ett delägt bolag tillsammans med näringslivet och andra intressenter i verksamheten bedöms kunna tillvaratas under andra former än genom delägarskap. Den nya skollagstiftningen ger tydliga möjligheter för skolor att knyta till sig externa råd, så kallade advisory boards för att utveckla verksamheten och säkerställa relevansen av bedrivna utbildningar på arbetsmarknaden. Engagemanget som finns hos minoritetsägarna för GUC:s verksamhet bör därför fångas upp i en sådan konstruktion.

Bolagets behov av ett villkorat aktieägartillskott bör av ovanstående skäl hanteras i samband med att Uppsala kommun erhåller full kontroll av bolaget och dess verksamhet. Av denna anledning förslås kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta om att efter ägarsamråd uppdras till kommunstyrelsen att förvärva samtliga aktier i bolaget till nominellt värde.

Ekonomiska konsekvenser

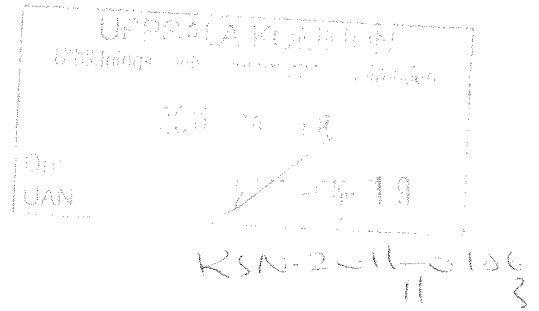
GUC:s aktiekapital uppgår till 1 miljon kronor fördelat på 10 000 aktier. Uppsala kommun äger 6 760 aktier, motsvarande 67,6 procent. Ett förvärv av återstående 3 240 aktier innebär en utgift om 324 000 kronor som föreslås finansieras genom att kommunstyrelsen ianspråkta del av kommunfullmäktiges ofördelade investeringsmedel för 2011.

Kommunledningskontoret

Kenneth Holmstedt
Stadsdirektör

Uppsala kommun
753 75 Uppsala
Att.: Kenneth Holmstedt

Ekonomiska förutsättningar för Grafiskt Utbildningscenter AB

Vi som nu tillträtt i styrelsen för Grafiskt Utbildningscenter har varit verksamma i endast två månaders tid men vill med denna skrivelse visa vår oro över viktiga frågor som rör skolans ekonomi och framtid.

Styrelsens uppdrag är att planera framtiden för skolan på kort och lång sikt vad gäller ekonomi, personal, administration och kommande utbildningar så att elevunderlaget stabiliseras. Vi ser oss nu nödgade att vända oss till majoritetsägaren Uppsala kommun och begära ett skyndsamt klarläggande under våren 2011 för att kunna planera en budget för innevarande år och prognos för kommande år.

Fullmäktige gav uppdraget:

att uppdra till kommunledningskontoret att samordna samtliga aktörers arbetet för att verkställa besluten i ärendet samt

att uppdra till kommunledningskontoret att med anledning av den nya gymnasielagstiftningen utreda konsekvenserna för Uppsala kommun som majoritetsägare av Grafiskt Utbildningscenter AB.

att ge Grafiskt Utbildningscenter AB i ägardirektiv att verka för en avveckling av befintligt hyresavtal rörande Årsta 83:2 (HUS A),

att ge Industrihus AB i ägardirektiv att häva hyreskontrakten som rör Årsta 83:3 (HUS B och HUS C),

att uppdra till fastighetsnämnden att efter förhandling teckna avtal med Industrihus AB för fastigheten Årsta 83:3 (del av HUS B och HUS C) i enlighet med ärendet,

att ge Grafiskt Utbildningscenter AB i ägardirektiv att teckna hyresavtal med fastighetsnämnden för fastigheten Årsta 83:3 (del av HUS B och HUS C) för perioden 2011-01-01 – 2015-06-30 i enlighet med ärendet,

att ge Grafiskt Utbildningscenter AB i ägardirektiv att inte teckna avtal som på något sätt kan begränsa ägarnas handlingsfrihet under den period Uppsala kommun utreder förutsättningarna för fortsatt ägande av bolaget,

att uppdra till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och fastighetsnämnden att utarbeta och teckna avtal för hanteringen av eventuella merkostnader som uppstår i samband med förhyrningen av Årsta 83:3 i enlighet med ärendet, samt

att uppdra till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden att i samråd med Grafiskt Utbildningscenter AB och styrelsen för vård och bildning utarbeta ett avtal som reglerar medieprogrammets avveckling.

Grafiskt Utbildningscenter Media AB

Styrelsen vill meddela att avvecklingen av hyresavtalet för A-huset är på god väg att lösas under 2011. Hyres- och flyttkostnaden för A-huset för 2011 är dock ännu inte reglerad i kontrakt med utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Industrihus och Fastighetsnämnden har ännu inte kommit överens om hyresavtalet och därmed har GUC inte kunnat få något avtal om hyran för 2011 eller kommande år (till 2015-06-30). Således finns inga beräkningsunderlag för budget eller prognoser.

Styrelsen finner det mycket olyckligt att grundvalarna för styrelsens arbete och ansvar ännu inte presenterats av de berörda parterna och vill med denna skrivelse skarpt understryka att för skolans ekonomiska överlevnad följande genomförs omgående;

- Ett hyreskontrakt med fastighetsnämnden så att vi kan göra en budget för 2011 och en prognos för kommande åren till 2015-06-30.
- En överenskommelse med utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och ett avtal som tar hänsyn till GUCs kostnader för avvecklingen av A-huset. (En hyreskostnad på ca 4 miljoner för 2011)

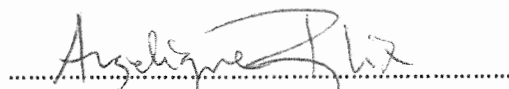
Styrelsen måste skyndsamt få svar på vilka ekonomiska konsekvenser som gäller för skolan för 2011.

GUC har för närvarande en tf VD som avser att avsluta sitt arbete vid vårterminens slut 2011. Rekryteringen av en ny VD hänger intimt samman med skolans ekonomiska förutsättningar och därmed har styrelsen i dagsläget bekymmer med tillsättandet av tjänsten. Skolans resursanpassning kräver långa ställtider och de som påbörjas under innevarande år kommer att få full effekt först nästa år. Enligt aktiebolagslagen får GUC inte verka utan VD och styrelsen har därmed knappt tre månader på sig att rekrytera och anställa en ny VD.

Styrelsen vill redan nu, trots att någon budget för 2011 inte kunnat göras, flagga för att det egna kapitalet kommer att behöva förstärkas med ett villkorat aktieägartillskott för att skolan ska kunna bedriva sin verksamhet, tills konsekvenserna för Uppsala kommun som majoritetsägare av Grafiskt Utbildningscenter AB, har retts ut.

Uppsala 2011-03-07

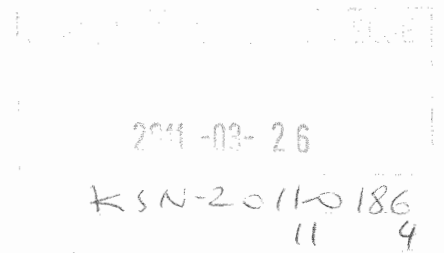
Enligt uppdrag för Styrelsen för Grafiskt Utbildningscenter AB

Angelique Blix, ordförande

Björn Wall, vice ordförande

20 april 2011

Christoffer Nilsson
Uppsala kommun

Uppföljning av styrelsens brev till fullmäktige

GUCs styrelse har givit mig och min efterträdare Lars Ingeberg i uppdrag att föra fram styrelsens oro inför framtiden eftersom GUC saknar beslut om denna från vår största ägare.

Aktieägartillskott

Styrelsen har svårt att precisera det villkorade aktieägartillskottet eftersom inga överenskommelser inom väsentliga områden är fattade. A-husets uthyrning/försäljning ligger just nu hos St Jude, som internt inte kommit fram till hur man vill ha det. Ett scenario (det vi hela tiden jobbat med) är att skifta hyreskontraktet så att St Jude direkt kan förhandla med hyresvärden. Om ägarna till St Jude inte kan tänka sig att köpa fastigheten (vilket det finns underhandskontakter som det talar för) kommer man att vilja hyra med kortare hyresperiod (säg tre år med nio månaders uppsägning), vilket gör att jag i så fall behöver begära hjälp av Industrihus med dessa förhandlingar. Det blir för komplicerade beräkningar med hyra och vår risk med ett avtal som GUC har med hyresvärden fram till 2017 för att vi ska klara det själva.

Ekonomi

Kvartalsrapporten för 2011 ger ett estimerat underskott för i år på 12 Mkr. Vikande elevunderlag som enligt den demografiska kurvan beräknas pågå till 2016 samt minskade bidrag i kombination med konkurrens bland skolor är den främsta anledningen. Detta trots resursanpassningen de tre sista åren där vi minskat från 30 till 15 i

övrig personal och en effektivare och optimerad produktion på lärarsidan. Av övrig personal kommer vi att ha fyra avgångar under sommaren, en biträdande rektor, en administrativ chef och en marknadsföringsansvarig samt nuvarande VD, alla högvärlönde. Den grova långtidsbudgeten där vi använt alla de idag kända förutsättningarna leder till ökande underskott mycket snabbt de kommande åren.

Anpassningen på lärarsidan sker enligt en redan optimerad planering och styrs helt av elevansökningarna och program. En känd svårighet i detta arbete är relationen med Vård och Bildning. De arbetar med en mycket tydlig avveckling av Mediaprogrammet på ett sätt som ger omvärlden bilden av att hela GUC ska avvecklas. Detta innebär en svårighet i den pedagogiska planeringen, då rektorerna samarbetar för att dels nå en effektiv och optimerad planering inför GY11, dels för att synliggöra eleverna så att de trivs och fullföljer sin utbildning. Ett exempel är de ekonomiska krav som ställs på den kommunala rektorns verksamhet, en verksamhet som är av stor betydelse för helheten i skolan. En grund för svårigheterna kan vara det rykte som florerar om att utbildningen på GUC skulle vara dyrare än andra gymnasieutbildningar i kommunen. Sanningen är att GUC under sina tjugo år använt den kommunala skolpengen även till egna investeringar i storleksordningen 60 Mkr.

Investeringsbudgeten

GUC har de senaste fyra åren haft en begränsad och minskande investeringsbudget. Detta medför att vi i år måste utöka denna om vi vill behålla utbildningarna på skolan. Under våren disponerar vi datasalar i A-huset som St Jude hyr in sig i, dessa försvinner till hösten. Datorerna i dessa är i stort uttjänta, några kommer att kunna förstärka de datasalar vi har i B- och C-husen för att hålla investeringarna låga. Några extra rum att bygga om till datasalar, som vi behöver för undervisningen i Medieprogrammet, finns inte att tillgå i återstående byggnader och skulle i vart fall behöva utrustas med el- och datanät till en inte obetydlig kostnad. En sådan investering är

dessutom inte fullt ut användbar efter våren 2013, när kommunens nuvarande Medieprogram och engagemang med GUC upphör.

Vi kommer därför att investera i ett trådlöst nätverk på skolan som ger möjlighet att i stället ha bärbara datorer eller iPads. Med detta kan vi införa ett pedagogiskt förhållningssätt med en mer företagsinriktad pedagogik i linje med regeringens skolverkets och skollagens intentioner med entreprenörskap genomsyrande hela utbildningen. Detta innebär även att vi ytterligare ekonomiskt optimerar vår produktion och är flexibla för kommande förändringar.

Hyresförhandlingen med UAN och Fastighetsnämnden

Jag har haft samtal med UAN om hyreskompensationen för tomhyror. Vi är i princip överens och när jag skickat över de detaljer om outnyttjade lokaler och kostnaden för flytten hos oss, så bör det avtalet vara avklarad. Återstår kommande hyresnivåer för återstående lokaler. Någon förhandling med Fastighetskontoret har inte gått att få till stånd.

Möjligheternas hus

GUC har sedan starten 1998 utvecklats till en av landets största skolor inom i första hand medieområdet, men även inom området turism och kommunikation. Hur majoritetsägaren Uppsala Kommun beslutar i frågan om GUCs framtid är mycket viktigt, inte bara på kort utan även på längre sikt. GUC har stora möjligheter i våra lokaler, både vad det gäller pedagogik och den praktiska utbildningen, men även inom andra områden som kan vara av stor vikt för Uppsala kommun och framtiden. Exempel på detta är självklart utbildningsverksamhet men även som strategisk resurs vid utbyggnaden av det stora bostadsområde som GUC finns beläget i.

Till det ska även nämnas inte bara lokaler som resurser, utan även den kunskap och kompetens samt näringslivskontakter som GUC har byggt upp under många år. GUC är ett känt varumärke i Uppsala och i landet. För att hitta motsvarande skolutbildning räcker det inte att se sig om i Europa efter den. USA och Australien är de närmaste konkurrenterna.

Villkorat aktieägartillskott

Sammantaget alla de okända parametrar som finns gör det mycket svårt att beräkna budget för 2011 - 2013. Trots detta så behöver styrelsen begära ett aktieägartillskott som ger GUC arbetsro fram till den brytpunkt där majoritetsägaren Uppsala kommun beslutat sig för vilken ägarform och framtid som GUC ska få. Tanken med aktieägartillskottets storlek ska vara att det ska återföra det egna kapitalet, bara behöva tillföras en gång och ge skolan arbetsro. Om kommunen väljer att ta över skolan så får man åter rådighet över kapitalet, väljer man att sälja GUC så tar man självklart betalt för det kapital som finns i kassan.

Avslutning

Styrelsen begär av Fullmäktige ett villkorat aktieägartillskott. GUC behöver beslut på villkorat aktieägartillskott och ägarform senast juni månad samt möjlighet att kunna disponera kapitalet senast under september månad för att slippa utnyttja sina bankkrediter.

För GUCs styrelse med vänliga hälsningar,

Christer Nordin

tf. VD/Skolchef

Grafiskt Utbildningscenter AB